

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

4. De vasis & vestibus sacris, ac aliis ad hoc Sacrificium requisitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

uariunt aliqui mare illud, quod inter Brasiliam, & Congium inuenitur, pacificum esse; postea vero periculosissimum ob frequentes tempestates; cuius discriminis rationem naucleri tribuunt huic Sacrificio, quod in Brasilia, & Congo celebratur, cuius virtute demones, qui tempestates excitant, coercerentur, vel fugantur ab illo Domino, qui imperauit mari; & facta est tranquillitas: id contra vero, ubi ab illo Sacrificio nõ coercerentur, dominantur vehementius. Si enim clauus Crucis Christi à Constantino in Adriaticum mare proiectum, pacificum, & tractabile illud reddidit, quod antea nõ nisi periculosissime nauigare poterat, vt refert Greg. Turon. & alij: quid faciet sacrosanctum corpus & sanguis Christi, quando in ipso Oceano realiter in Sacrificio offeratur?

89.
*Hæc occasio
dederunt Lusitanis
Gallie
celebrandi in
mari.
Fagundez.*

Hæc, & alia similia occasionem dederunt Lusitanis primum in navigatione Orientali, Castellanis deinde in Occidentali, celebrandi in mari; quod quidem Fagundez loco citato testatur initium accepisse ex licentia Summi Pontificis Clementis octauis, & Pauli Quinti: & P. Granado loco citato refert, Episcopum Malacæ retulisse cuidam Patri nostræ Societatis, Episcopum Cyrenensem testatum esse, se vidisse Breue Summi Pontificis, in quo declarabat, posse sine scrupulo celebrari in mari. Quidquid de hoc Breui sit, certum est, id nõ fuisse absque Episcoporum licentia introductum: imo ipsi Episcopi, dum nauigarent, primi omnium & celebrarunt, & celebrari fecerunt. Hoc enim fecit D. Alexius de Meneses Archiepiscopus Goæ pius pariter, & doctus; Nuncius etiam, seu Collector Romani Pontificis in Lusitania facultatem dedit Indiæ Proregi, vt celebrari faceret coram se in nauis; alijque Episcopi postea eandem licentiam dederunt: vsus autem, & experientia multorum iam annorum ostendit, nullum esse in hac parte periculum ex eis, quæ timebantur, sed maxima commoda ex hoc Sacrificio provenire. Scio paucos ante annos hanc eandem facultatem petitam esse à Summo Pontifice pro trirēibus in mari Mediterraneo, vt saltem in Regia trirēmi posset celebrari, exemplo adducto ex nauigatione Indica, fuisse tamen negatam facultatem: nec mirum, quia trirēmes non sunt ita aptæ, vt grandiores illæ naues; nec necessitas est eadem, cum frequenter ad terram accedant, ubi in litore altare erecto, possunt ex ipso mari Misa m audire.

SECTIO. VI.

*De vasis, & v. sibus sacra, & aliis ad
hoc Sacrificium re-
quisitis.*

90.
*Requiruntur
primo calix
& Patena.*

Requiruntur in primis Calix, & Patena, quæ iuxta Rubricas Missalis debent esse ex auro, vel argento, vel saltem Cuppa calicis ex argento inaurato; addunt Theologi communiter, posse esse aliquando ob paupertatem ex stanno, ex Concilio Rhensi cap. 6. relato in cap. vi. calix. de consecrat. dist. 1. ex aliis vero materiis nullatenus fieri posse. Sed certe consuetudo est omnino contraria: sunt enim in ecclesiis ad communem usum Sacrificii plerique calices ex ære toti, seu cupro inaurato, Italice, *K me*, Hispanice, *Cobre*; & hic Romæ sunt innumeri, & plures patene; ex stanno autem nullus reperitur; quam praxim nescio quomodo

nostri Recentiores non aduerterint, qui quotidie in iis vasis sacrificabant. Quamuis autem in Rubrica Missalis reformati præscribitur, vt cuppa calicis, & superior patenæ pars sit deaurata, id tamen non obligare grauitur, & docet cum aliis Iac. Granado *trakt. 14. Eucharistia, disp. 1. num. 3.* & ita videtur vsus habere, quando sunt ex argento.

Debent esse hæc vasa consecrata ab Episcopo, vel alio ex privilegio Pontificis Romani, qui non nisi rarissime illud concedit. Aliqui volunt si bona fide semel aliquis celebravit in calice & patena nondum consecratis, non indigere iam alia consecratione. Ita Diana *tom 1. tract. de Celebrat. Missar. resolut. 69.* nullum Auctorem pro ea sententia adducens: fundatur autem in eo, quod Calix *lib. 2. de lege penali, c. vlt.* docet, Ecclesiam pollutam non indigere alia reconciliatione, si aliquis in ea bona fide celebravit, quod etiam probabiliter existimat A. uila, *de Censuris p. 5. Disp. 8. dub. 3. conclus. 1.* Ergo calix etiam (& idem iudicatur de vestibus) non indigebit consecratione, aut benedictione, postquam in illo celebratum est.

Hoc tamen absque sufficienti fundamento asseritur; cum quia doctrina illa Calix falsa est, vt dixi *Sectione præcedenti*; cum quia, etiam si admittatur doctrina illa, adhuc non infertur in nostro casu, quod intenditur, sed eius contrarium. Nam illi Auctores, licet dicant, ecclesiam semel consecratam posse reconciliari per Sacrificium bona fide in ea oblatum, non dicunt tamen, Ecclesiam nondum consecratam per sacrificium in ea bona fide oblatum manere consecratam; alioquin omnia Oratoria essent consecrata, postquam in eis celebraretur. Ergo licet admittatur quod calix semel consecratus, si pollueretur, posset reconciliari per Sacrificium in eo bona fide oblatum; non deberet concedi, quod calix non consecratus, euatione fieret consecratus; plus enim requiritur ad consecrationem inducendam in materiam profanam, quam ad purgandam materiam iam semel consecratam. Vnde merito illam doctrinam reiiciunt omnes alij, Nauarrus, & Azor, quos refert, & sequitur Layman *disco tract. 5. c. 5. n. 13.* & Fagundez *disco tract. 5. c. 21. n. 13.*

Perditur consecratio per fractionem, aut diminutionem talem, vt non sit calix v. g. utilis ad vsu in Sacrificio. Vnde si cuppa separaretur à pede fixo per fractionem, & iterum coniungeretur, indigeret noua consecratione. In calice tamen tornatili, licet aliqui idem dicant, alij tamen negant, peccati consecrationem per meram separationem, quando absque noua artificis industria possunt iterum, atque iterum facile partes coniungi, ita Suarez, & Vasquez in præfati. Layman. c. 6. n. 6. Fagundez. n. 17. & alij Recentiores. Ratio autem, quam innuunt Suarez, & alij, quod scilicet in eiusmodi calice sola cuppa est, quæ consecratur, pes autem non habetur pro parte, non mihi probatur, vt dixi *Sectione præcedenti*: quia cuppa absque pede non est calix aptus ad Sacrificium, nusquam autem indultum est, quod cuppa sola absque pede consecraretur, nec vilius Episcopus consecrabit nisi licet integrum. Vnde melius Vasquez numero 31. non tantum dixit, posse in illo calice consecrari, si iterum cuppa cum pede per illam iuncturam coniungatur; quia si iterum coniungantur eadem partes, non censetur noua forma calicis, sed eadem. Rationem à priori reddidi supra *disp. 8. sect. 2.* quia nimirum tamdiu censetur perseverare eadem for-

ma artificialis in artefacto, non quamdiu partes retinent eandem positionem localem physice, aut distantiam in ordine ad se (nam partes pilei plicati, aut explicati non retinent eandem distantiam ad invicem) sed quamdiu apte sunt ad retinendam eandem distantiam absque novo artificio unde eiusmodi artefacta, quorum partes nexu tornatili coniunguntur, eadem semper manere censentur; quod idem esset in Alba, verb. gr. quæ manicas haberet non fixas, sed amovibiles, quæ globulis, vel funiculis coniungerentur: tunc enim per separationem non perderetur benedictio, sicut neque Planeta, si pars anterior cum posteriori aliquibus festuculis coniungi, & separari facile possit. Nec obstat, quod altare fixum perdat consecrationem, quâdo mensa separatur a pedibus vel base, quia sibi non perseverat eadem structura artificialis, sed requiritur novum artificio ad coniungendas illas partes.

94. Dubitari solet quando calix inauratus perdit paulatim aurum, an perdat consecrationem. Item quando de novo iterum inauratur, an indigeat nova consecratione. Negant communiter in primo casu; & concedunt, in secundo requiri consecrationem novam. Ita Suarez, Vasquez, & alij plures, quos affert Diana 1. tom. tract. 1. Miscell. resol. 3. Rationem differentia dicunt esse, quod in primo casu id, quod remanet, erat consecratum, cum omnes partes calicis sint consecratae; in secundo casu id, quod additur, non est consecratum; & aliunde est nova quædam superficies auri, quæ immediate tangit sanguinem Christi, & quæ nullo modo consecrata supponitur.

95. Alij tamen in secundo casu negant. Coniunct in præsentia art. 3. dub. 3. Layman. d. c. 6. n. 7. & Diana loco citato, quæ sententia pro habiliior mihi videtur: nam per illam inaurationem novam ille non est alius calix moraliter à præcedenti: ad sacrificium autem sufficit calix consecratus; ergo si manet idem calix, qui iam semel consecratus fuit non oportet consecrare illam novam superficiem, sicut neque in Ecclesia, quæ de novo dealbatur, oportet de novo consecrare superficiem novam. Nec obstat, quod illa superficies sit, quæ sola tangit sanguinem Christum: in illa superficies per coniunctionem cum calice consecrato manet facta, sicut si Corporale lacertum reficiatur, & assuatur illi aliqua exigua pars; hæc absque nova benedictione manet benedicta propter coniunctionem cum Corporali benedicto, & licet hæc pars nova sit in tali loco, ut fortasse illa tangat maiori ex parte hostiam, vel aliquando totam particulam consecratam pro aliquo, qui vult communicare, adhuc non indiget nova benedictione, sed sufficit benedictio totius, cui advenit. Idem ergo dici potest de superficie aurea subtilissima, quæ per inaurationem de novo advenit, quæ non se habet, sicut si vna cuppa subtilior intra cuppam calicis ponetur, ut obiciunt Suarez & Vasquez supra, quia tunc illud vasculum subtilius non est pars maioris, nec facit vnum cum illo, sed semper manent duo vasa distincta; cum in nostro casu non sint duo, sed vnum; quod cum iam fuerit consecratum, non potest non retinere consecrationem, quamdiu idem numero perseverat.

96. De Pyxide, seu vase, aut Ciborio, in quo servatur corpus Christi, aliqui dicunt, debere etiam consecrari, & in Pontificali est pro illo specialis benedictio. Certe iuxta Missalis regulam ita fieri debet, cum expresse præscribitur, quod particula consecra-

ta ponantur vel supra corporale, vel in vase aliquo consecrato. Ceterum de rigore iuris id non esse necessarium, docent probabiliter plures, Suarez, Vasquez, Azor, Henriquez & alij quos affert & sequuntur Diana 1. tom. tract. 1. Miscell. resol. 2. Layman. d. cap. 6. num. 22. & alij Recentiores. Adde, illa vasa non vngi Chrysma ut notavit Suarez dicta sect. 7. §. ult. & Layman dicto c. 6. n. 22. Quare illi qui habent facultatem benedicendi omnia ornamenta, & alia necessaria exceptis iis, in quibus facta unctio intercedit potuerunt eiusmodi pyxides benedicere.

P. Vasquez n. 36. dicit, ex consuetudine esse necessarium, ut intra Pyxidem, in qua sacramentum servatur, sit vas aliquod ex ligno, quod benedictione corporalis benedictum sit. Verum hoc est vitium commune Scholasticis, ut consuetudines iudicent ex eo, quod in illa civitate, aut provincia, ubi versantur, fieri videntur. Scimus quippe, consuetudinem esse contrariam, quam ego non solum de Roma, sed de aliis Ecclesiæ provinciis testari possum. Similis est illa alia obligatio, quam Vasquez ibidem addit, de collocanda, & servanda Pyxide illa super lapidem consecratum. Quod quidem ex nullo iure probare potest, & consuetudo quam affert, nihil probat, cum solum sit ex decentia, & non sit universalis; nam Romæ toto anno sine eiusmodi lapide supposito conservatur: & quid cum passim exponi soleat sacramentum hoc per duos, vel tres dies absque tali ara supposita, non a; patet, unde maior obligatio esset subiciendi eam intra, quam extra custodiam ligneam: nec illa consuetudo videtur esse iuxta intentionem antiquam Ecclesiæ, in qua, cum olim non essent altaria mobilia consecrata, sed fixa, non poterat intra custodiam subici aliqua ara consecrata sed ad summum custodia ipsa lignea posset esse supra altare consecratum: non est ergo talis obligatio neque ex iure, neque ex consuetudine. De veneratione debita his vasis sacris, dictum est, quantum sufficit in 1. tom. de Intern. disp. 37. ubi erat proprius locus.

Requiruntur etiam Vestes sacrae ad hoc sacrificium, Amictus, Alba, Cingulum, Manipulus, Stola, laneta, omnes benedictæ ab Episcopo, vel Sacerdote habente facultatem à Sede Apostolica. An vero in casu necessitatis liceat celebrare absque aliquo ornamento ex levioribus, vel cum eo non benedicto, ut absque Stola vel Manipulo, aut Cingulo; negant plures alij affirmant, quos refert Diana 1. tom. tract. de Celebrat. Missar. resol. 57. & de Cingulo in particulari, ref. 68. qui, quoniam multi sunt, non audeo condemnare eum, qui ita faceret. Potest etiam in eo casu Sacerdos, uti Stola pro Cingulo, vel Manipulo; aut Manipulo pro Stola, si sufficiens sit. Aliqui dicunt; Sacerdotem extra Missam communicantem debere sub mortali habere stolam: sed alij communiter id negant; cum quibus sentit Diana ubi supra resol. 20. & hoc est verius.

Perditur benedictio harum vestium, quoties ita dissolvuntur, aut minuantur, ut apte non sint ad suum usum absque novo artificio. V. grat. quando manica assuta separatur ab Alba, secus esset, si essent globulis, vel funiculis connexæ, ita ut facile possent separari, & connecti, ut supra diximus. Hinc est, quod si Cingulum rumpatur, ita ut vna, vel singula partes sufficiant ad suum usum, retineat benedictionem, & potest deservire vel illa sola pars, quæ sufficit, vel utraque iterum

Diana.
Layman:
Suar.

97.
Vitiū commune Scholasticis.

98.
Quæ vestes sacrae ad hoc sacrificium requiruntur.

99.
Quando & quomodo perdat benedictio harum vestium.

iterum per modum connexa; quia etiam si altera non sufficeret, & seorsim non retineat benedictionem, adiuncta tamen alteri maiori, ab ea participat benedictione. Itē si Planeta, vel Stola duplicata sit, potest altera pars seorsim deferuire, iuxta regulam positam.

100.
Quid dicendū
sit de raptu
Cingulo.

Potes, quando Cingulum rumpitur, ita ut neutra pars sufficiat, an utraque iterum connexa possit abque noua benedictione vsurpari. Affirmat Diana 1. tom. *trakt. 1. resolut. 4.* adducens aliquos Auctores, qui vete eam sententiam non docent, vt Suarium, & Egidium de Coninck: Communis tamen sententia id negat, & merito; quia sicut Alba amittit benedictionem, separatis manicis; quia singula partes separatæ non sufficiunt, idem dicendū videtur de Cingulo.

101.
Instatū,

Respondeo.

Dices; partes Cinguli ita separantur, vt tamen absque noua industria artificis, per solam colligationem, & nexum facile connectantur; ergo sicut calix tonatilis, vel Alba cum manicis non assutis, sed aliter connexis, non perdit benedictionem vt supra diximus, sic dicendum erit de Cingulo rupto. Respondetur; etiam manicæ Albæ possent facile aciculis affigi, ita vt posset utrumque Alba deferuire: non ergo sufficit posse partes facile connecti, vt retineatur benedictio, sed oportet, quod possint facile recipere connexionem, qualem prius habebant; quia benedictio respiciebat partes taliter connexas: illa autem connexio artificialis non perditur moraliter, quamdiu partes possunt abque artificio eodem modo connecti quod in partibus Cinguli rupti non contingit.

102.
Diana
Non est peccatum mortale
celebrare
sine Cingulo
benedictio.

Addit idem Diana *dicto tract. de celebrat. Missar. resolut. 68* cum aliis, quos affert, non esse peccatum mortale celebrare cum Cingulo non benedicto, quod quidem propter auctoritatem saltem multorum, qui id docent, non videtur improbabile.

Aliqui addunt præceptum graue de calceis habendis, sed absque sufficienti fundamento. De capite non cooperiendo, multi communiter idem affirmant. Ceterum, stante necessitate infirmitatis, posse ex licentia Prælati id fieri, & quando non esset opportunitas eam petendi, posse cessante scādalo, id fieri absque licentia, tradunt alij multi, quos referunt, & sequuntur Layman *dicto c. 6. numero. 16.* & Fagundez *ubi supra c. 2. in fine* an vero reservatum sit summo Pontifici concedere prædictam licentiam, affirmat Barth. Gavantus in Rubricis Missal. tom. 1. p. 1. tit. 2. referens quandam declarationem Cardinalium, quæ licet prius non cōstaret: nunc tandem in Missali reformato iussu Sanctissimi D. N. Urbani V I I. Omnibus obseruanda proponitur.

Layman.

103.

Requiritur
ulterius mi-
nister.

Possunt Mo-
niales respo-
dere.
Vasquez.

Requiritur ulterius minister, qui Sacerdoti celebranti inseruiat, & respondeat: requiritur, inquit, vnus; quæ obligatio magis ex consuetudine, quam ex aliquo iure expresse colligitur, vt obseruat Suarez *disputat. 87. sect. 1. circa finem.* Habetur tamen ex iure in capite. de cohabitatione Clericor. quod non ministret femina, quod intelligitur de ministerio circa ipsum altare; non tamen prohibetur, quod possint ex loco remoto respondere Sacerdoti, vt faciunt Moniales ex choro. Vnde non video cur non posset suppleri defectus ministri, quoad hanc partem per Moniales respondentes ad omnia, ita vt minister vir seruiat in altari, & feminae responderent ex choro, si vir nesciat respondere, vel sit mutus. Nam de facto quando Moniales re-

pondent cantando, non est necesse, quod respondeat etiam minister, qui est in altari. Quod vero Vasquez *quæst. 83. art. 5.* obicit; indecorum esse, quod ad feminas, dicat Sacerdos in Confessione, & vobis, fratres; & ab eisdem audiat: *Miserere mihi*, &c. parum obstat: nam procul dubio de facto in illis verbis, & vobis, fratres, non loquitur solum cum viris, sed cum omnibus; sicut & in illis: *Orate fratres*, &c. non hortatur solos viros ad orandum, sed omnes præsentis, vt constat; illa autem verba: *Miserere mihi*, &c. non sunt absolutio, sed deprecatio. Cur autem feminae non possunt deprecari Deum pro Sacerdote, sicut de facto deprecantur, cum dicunt: *cum spiritu tuo*? Alioquin propter idem inconueniens non posset Sacerdos recitare priuatim Officium Diuinum cum femina, quod tamen nemo dicit. Non video ergo, cur interueniente necessitatis causa, id fieri non possit, quod à fortiori concedit Nugnus in *præsentis articulo dub. 1.* vbi interueniente eiusmodi necessitate, utrumque ministerium concedit feminae. Ceterum, quod attinet ad ministerium in altari, magis allegatur V. Suarez dicenti, potius debere Sacerdotem ibi ministrare, quam feminam; cuius ministerium magis clare prohibetur in Iure, quam celebrare absque ministro. Denique, occurrente necessitate, potest aliquando absque vilo ministro celebrari, docent plures, Suarez, Layman, Fagundez, & alij, quos refert, & sequitur Diana *dicto tract. de celebrat. Missar. resolut. 43.* Minor autem necessitas sufficeret meo iudicio, ad celebrandum cum ministro nesciente respondere, quia difficultus suppleretur ministerium alienum in ablutione prima manuum, & secunda digitorum, quam responsio, quam implere posset Sacerdos, vt quando recitat solus Officium Diuinum.

Restat vltimo loco dicere de obligatione obsequiandi ritum præscriptum in Missali, & eius regulas, vel Rubricas, an sit sub peccato mortali. Cōueniunt omnes, quod sit sub peccato graui ad mortem non ita operandum contra Rubricas, vt videtur in introduci alius ritus diuersus celebrandi. Hoc enim potissimum intendit Pius Quintus, dum obligauit omnes ad hunc ritum, & prohibuit alios. Item mortale esset addere orationes, aut alias ceremonias, quod tamen ex poruitate materis potest esse solum veniale. Facilius excusari potest ex leuitate materiam omisso alicuius partis exigua; quod quidem etiam intra Canonem admittit Suarez *disp. 83. sect. 3.* Tota difficultas est in determinando in particulari, qualis violatio regulae, vel Rubricæ, sit exilimanda substantialis, & grauis: vnde vtile erit, aliqua exempla subiicere, de quibus speculatur quæri solet.

Primo ergo quæritur, an qui contra regulam Missalis in festo duplici, vel Dominica dicit Missam votiuam, vel de mortuis, peccet grauius. Affirmant aliqui, quos refert Diana *tract. de celebrat. Missar. resolut. 30.* Negat Suarez *dicta sect. 3.* cum aliis multis, quos affert, & sequitur idem Diana ibi, quod verius videtur.

Secundo quæritur, an sit mortale, omittere orationes, quæ dici solent, dum Sacerdos sacris vestibus se induit. Affirmant Nauarrus in *Man. c. 25.* & Confil. 3. de celebrat. Missar. Syluius in *præsentis articulo dub. 5.* Alij tamen, & Azor tom. 1. lib. 10. c. 29. *quæst. 5.* Alij tamen melius negant: Layman *dicto c. 6. n. 12.* Fagundez *dicto c. 2. n. 9.* & alij multi, quos refert, & sequitur Diana loco citato *resolut. 41.* quia illa non est

est materia præcepti, sed instructionis, & directionis.

Tertio quartitur, an omittere *Gloria*; vel *Credo* quando debet dici, sit mortale. Dubitat Nugnus in præfati 9. 84. art. 4. dnb. 2. ad 3. Alij absolute negant, cum quibus Filliucius tom. 1. tract. 5. c. 5. numero 155, & Diana ubi supra resoluit. 19. Si tamen omitteretur Epistola, vel Euangelium, non audeat illud à mortali excusare Suarez dicta sect. 3. Facilius posset forte excusari à peccato graui Sacerdos solemniter celebrans, qui Epistolam, quam Subdiaconus cantat, non recitat, vel Euangelium quod à Diacono cantatur, prout excusatur à Vega, & alius, quos affert, & sequitur Diana loco citato resoluit. 42. quia tamen falso supponit, id in Missali non præcipi: nam tenet præcipitur expresse ibi in Rubricis Missæ solemnibus. Aliunde tamen posset videri leuitas materiz, eo quod tunc non omitteretur Epistola vel Euangelium in Missa; siquidem cantatur solemniter à ministris, ad quos spectat illa autem lectio, quæ omitteretur, videtur esse magis priuata, non tam pro populo, quam pro ipso Sacerdote. Potest ergo eadem materia, quæ est grauis, si omnino omitteretur, esse leuis, si non ab utroque, sed ab vno solo cantetur, vel legatur Ex quibus casibus facile potest in alijs similibus iudicari.

DISPV TAT. XXI.

De iusto Missæ stipendio.

SECTIO I. *Qui, & quo titulo accipere possint stipendium pro Missa.*

SECTIO II. *Quantum stipendium accipere possit Sacerdos pro Missa.*

MATERIA hæc facilius, & breuius iam expediri potest, post decretum Sanctissimi D. N. Urbani octauus, quo multæ quæ prius controuerfæ, & disputabilia erant in hoc puncto, definitæ sunt & stabili lege præfixit modum in iis habendū. Dicemus ergo prius de iustitia, & titulo stipendij secundum postea de modo, qui seruari debet in eo accipiendo.

SECTIO I.

Quid, & quo titulo accipere possint stipendium pro Missa.

CERTUM est apud Catholicos, posse licite Sacerdotes Evangelicos accipere à fidelibus, quibus spiritualia ministrant, stipendium sui ministerij, imo & habere ius ad illud exigendum; quod Apostolus Paulus late probat cap. 9. Epistolæ ad Corinthios, & colligitur ex verbis Christi Matthæi 10. *Dignus est operarius cibo suo*; & definitum est in Concilio Agathensi cap. 36. & alibi sæpe. Difficultas tamen non leuis est in reddenda ratione, qua possit hoc excusari à labe simoniæ: nam sicut non posset absque simonia vendi collatio Baptismi, vel alterius Sacramenti, vt omnes fatentur;

sic nec potest vendi oblatio sacrificij, quæ non minus est actio spiritualis ex potestate spirituali procedens. Ergo sicut non potest accipi pecunia pro collatione Baptismi, sic nec poterit accipi pro Missæ oblatione. Nam vel illa pecunia datur ex misericordia; & vt elemosyna, vel ex iustitia. Non datur solum ex misericordia, quia hæc non obligat, nisi in graui necessitate, nec postea obligat ad restitutionem: stipendium autem Missæ debetur etiam Sacerdoti non indigenti & debet postea restitui: datur ergo ex titulo iustitiæ conmutatiuæ ergo datur pro illo beneficio spirituali, quod accipitur à Sacerdote, quod non est aliud, nisi oblatio sacrificij.

Muli possunt esse modi hoc explicandi. Primo enim alij volebant hoc debitum non esse ex iustitia, sed ex obedientia, prout videtur insinuare Paulus illo cap. 9. dum dicit: *Ita & Dominus ordinauit his, qui Euangelium annuntiant, de Evangelio viuere*. Vnde duplex videtur interuenire præceptum: alterum sustentandi Sacerdotes, qui nobis ministrant; alterum quo Sacerdotes ipsi tenentur ministrare iis, à quibus ad eum finem sustentantur.

Hoc tamen facile reiecitur. Primo; quia Paulus in illo loco satis ostendit, illam obligationem non procedere ex solo iure positivo, sed ex ipso iure naturali, vt constat ex illis exemplis, quibus vtitur: *Quis militat suis stipendijs vniquam? Quis plantat vineam, & de fructu eius non edit? Quis pascit gregem & de lacte gregis non manducat?* Et hoc ipsum indicant verba Christi, *Dignus est operarius mercede sua*. Secundo, quia debitum ex solo titulo obedientiæ non obligat ad restitutionem, transacta occasione: quare nec Sacerdos, accepta sustentatione, obligaretur ad restituendum stipendium acceptum, quando est morti proximus, & non potest satisfacere præcepto celebrandi: nec etiam qui Missam petit, obligaretur ad restitutionem stipendij, quod promittit postquam iam Sacerdos sustentatus est.

Secundo dicunt aliqui, illas pecunias non dari vt pretium rei acceptæ, sed sub conditione Missæ: sicut si aliquis mihi donet 100. aureos sub conditione, si hæc nocte dormiam: tunc somnium est conditio purificans donationem: pecunia tamen non datur vt pretium somni. Hoc etiam facile reiecitur, primo quia est contra sensum omnium, qui tamen inter dantes quam accipientes, agnoscunt veritatemque obligationem reciprocam iustitiæ. Secundo, quia, si solum esset donatio sub conditione, non maneret obligatus Sacerdos, accepta pecunia ad celebrandum, sed ad summum deberet reddere pecuniam, eo quod conditio non sequuta, donatio non esset purificata. Tertio, quia Sacerdos non posset alienare pecuniam, vel libros acceptos pro stipendio, antequam Missas celebret; quia non daretur factus Dominus. Quarto denique, quia hoc eodem modo posset palliari omnes Simoniaci in quauis materia. Possem enim dicere: do tibi pecunias, non in in pretium, sed donatione spontanea sub conditione tamen, si dederis mihi Sacramentum, Reliquias, Beneficium, &c. Quæ conditio posita, donatio purificaretur. Vnde apparet non posse in illo modo præscindi à præteritis quoties conditio est, quæ intenditur vt finis propter quem volo dare aliquid illi, qui post conditionem non de gratis, sed intuitu illi alteri dat; qui est contractus onerosus, donatio, vt facias.

Primus explicandi modus est quod debuit sit ex obedientia.

Hec tametsi facile reiecitur.

Secundus, si aliqui dicunt hæc pecunias non dari vt pretium, sed sub conditione Missæ, hoc etiam facile reiecitur primo.

Secundo.

Tertio.

Quarto.

Tertio